

УДК 338.48-52

DOI: 10.31866/2616-7603.1.2018.150228

Олександр Колотуха,
доктор географічних наук,
Льотна академія
Національного авіаційного університету,
Кропивницький, Україна,
okolotuh@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6551-8332>

ДО ПИТАНЬ ТЕРМІНОЛОГІЇ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ

Стаття присвячена дослідженню термінології спортивного туризму, в першу чергу, з точки зору суспільної географії. Проаналізовано та дано визначення поняттю «спортивний туризм», відштовхуючись від компонентів, що складають даний сцієнтонім, – «туризм» і «спортивний». Спортивний туризм визначено як складову більш широкого поняття – активна рекреація. Мета цієї роботи – дослідити формування термінології спортивного туризму та активної рекреації, їх географічної складової.

Розглянуто застосування термінів «туристський» та «туристичний», виявлено перевагу терміну «туристський». Визначено, що в рекреаційно-туристської галузі відбувається постійний динамічний процес появи нових та удосконалення існуючих термінів і понять, тому робота над створенням нових туристських словників є важливою умовою удосконалення туристського понятійно-термінологічного апарату. При цьому однозначність і чіткість трактування основних понять і термінів дозволить уникнути небажаної багатозначності і повинна сприяти розвитку географії туризму та рекреації.

Ключові слова: спортивний туризм, активна рекреація, термінологія, дефініції туризму.

Вступ. Туризм – одне з важливих соціально-економічних явищ сучасності, яке підпорядковується дії об'єктивних законів розвитку суспільства. Воно відображає характерну тенденцію сучасності, коли перевага віддається розвитку динамічного активного відпочинку, у процесі якого відновлення працездатності поєднується з пізнавальною та спортивною діяльністю. Як вид людської діяльності та галузь економіки туризм в геопросторовому аспекті бурхливо розвивається, а в перспективі його значення буде, без сумніву, зростати. Найбільш динамічним та просторово осяжним виступає такий важливий вид рекреаційно-туристської діяльності як *спортивний туризм* та *активна рекреація*.

За період становлення і розвитку спортивного туризму та активної рекреації фахівці напрацювали термінологію, яку треба адаптувати

до існуючої рекреаційно-туристської термінології. Звісно, що спортивний туризм та активна рекреація як сегменти рекреаційно-туристської галузі повинні спиратися на понятійно-термінологічний апарат рекреаційно-географічного напрямку, що склався на стику суспільно-географічних та фізико-географічних наук. Крім того, рекреаційна географія й географія

туризму оперують власною термінологією, яка розвивалася протягом останніх 30–40 років, відбиваючи відповідні соціальні замовлення та суспільні процеси.

Аналіз останніх досліджень. Спортивний туризм та його термінологія вже неодноразово опинялися в полі зору науковців. Розгляд їх досліджень і позицій заслуговує на окрему публікацію. Серед багатьох праць українських та російських вчених можна виділити роботи О. Бейдика, І. Смаля, В. Смоля, В. Федорченка, І. Мініч, В. Цибуха, І. Зоріна, В. Квартальнова та ін.

Виклад основного матеріалу. Значення понятійного апарату на початковій стадії дослідження будь-якого суспільно-географічного явища чи процесу є надзвичайно важливим. Адже цим задається алгоритм дослідження, визначаються його основні дефініції. За визначенням російського географа Е. Алаєва, понятійно-термінологічна система – це «сукупність понять та відповідних їм термінів, які взаємопов'язані спільним вихідним, базисним поняттям, що отримує свій детальний опис з використанням усієї системи» (Алаев, 1977, с. 7). У нашому випадку вихідним базисним поняттям є поняття «спортивний туризм». За рекомендацією Е. Алаєва до такого визначення слід підходити, відштовхуючись від компонентів, що складають даний сцієнтонім, – «туризм» і «спортивний».

Отже, предмет наукових туристських досліджень, як нової міждисциплінарної галузі знань, вибудовується, так чи інакше, навколо дефініції «туризм». Однак визначень туризму на даний час є чи не стільки ж, скільки і авторів, що роблять дописи з туристської проблематики.

Дефініційне вибудовування туристського поля в багатьох випадках визначається ракурсом відповідної науки, матричної для відповідного напрямку досліджень у сфері туризму. «Визначення поняття туризм, – свідчить польська дослідниця І. Енджейчик, – змінювалися з плином часу залежно від етапу його історичного розвитку, а їх зміст залежав від того, в рамках якої наукової дисципліни вони формулювалися» (Енджейчик, 2003, с. 11). Для конкретних наук найбільш важливими виявилися різні компоненти таких визначень. Для географічних наук – це, в першу чергу, просторові аспекти.

Існуючі дефініції туризму можна об'єднати у дві групи. Одні з них носять вузькоспеціалізований характер, і стосуються окремих соціальних, економічних, правових та інших аспектів туризму або його видових

особливостей та виступають як інструмент для вирішення конкретних завдань. Інші, концептуальні дефініції охоплюють предмет в цілому, розкривають внутрішній зміст туризму, який виражається у єдності розмаїття якостей та відносин.

Більшість визначень туризму, які використовуються в рекреаційній географії, стосуються визначення міжнародного туризму. Вони розкривають місце перебування туриста (за межами своєї країни), термін перебування (не менше 24 год.) та діяльність, яка не пов'язана із зароблянням коштів

у місцях тимчасового перебування. Серед концептуальних визначень туризму широкого розповсюдження серед фахівців отримало визначення туризму, запропоноване швейцарськими вченими В. Хунцікером та К. Крапфом, яке було прийнято Міжнародною організацією наукових експертів в галузі туризму. Згідно йому, *туризм* виступає «системою явищ і відносин, що виникають в результаті подорожей людей доки це не призводить до постійного переселення і не пов'язане з отриманням будь-якої економічної вигоди» (Hunziker, 1962, с. 65). Це визначення вводить новий підхід – виняток. Туризмом вважається усе, що пов'язане з подорожжю, крім поїздок при зміні постійного місця проживання та поїздок, мотивованих трудовою діяльністю.

На сьогодні, поширеним також є визначення туризму, прийняте на спільній Гаазькій конференції Всесвітньої асоціації туризму і Міжпарламентського союзу у 1989 р. Воно вводить поняття добровільності подорожі і відзначає велике значення ролі послуг. Гаазька декларація під *туризмом* розуміє «будь-яке вільне пересування осіб, не враховуючи пересувань між місцем роботи і проживання, а також весь комплекс послуг, створений для задоволення потреб людей під час нього» (Гаагская декларація по туризму, 1989, с. 65).

З точки зору підвищення ролі активної компоненти варто уваги визначення туризму як виду активної рекреаційної діяльності. У матеріалі Всесвітньої конференції з туризму, проведеної Всесвітньою туристською організацією (UNWTO) у 1981 р. в Мадриді, *туризм* визначається як один з видів активного відпочинку, що являє собою подорожі, які здійснюються з метою пізнання тих чи інших районів, нових країн і поєднуються в окремих країнах з елементами спорту. У 1993 р. статистична комісія ООН ухвалила ємніше визначення туризму: «*Туризм* – це діяльність осіб, які подорожують і перебувають у місцях, що знаходяться за межами їх звичайного середовища, протягом періоду, який не перевищує одного року поспіль, з метою відпочинку діловими й іншими цілями» (*Рекомендації по статистике туризма*, 1994).

Заслуговує на увагу визначення туризму, яке дав український географ М. Крачило. На його думку, туризм це «вид рекреації, пов'язаний з виїздом за межі постійного місця проживання, активний масовий відпочинок, під час якого відновлення працездатності поєднується з оздоровчими, пізнавальними, спортивними та культурно-розважальними цілями» (Крачило, 1987, с. 6).

Дослідник геопросторової організації туризму, український географ О. Любіцева визначає *туризм* як «безперервний, динамічний, поліфункціональний з тенденцією постійного урізноманітнення функцій, етапний відповідно до змін соціально-економічного розвитку та поступу науково-технічного прогресу, полілінійний процес з чітко визначеними хронологічним та хорологічним векторами розвитку, що свідчить про його геопросторовий зміст». Сутністю геопросторового туристського процесу є системно-структурне просторово-часове узгодження нестабільного,

схильного до перманентної диверсифікації попиту та комплексної, поліструктурної пропозиції, фіксоване в кожний момент часу їх співвідношенням на певній території в різних формах територіальних структур, яке відбувається за ринковими законами, формуючи ринок туристських послуг, в т.ч. і специфічних туристсько-спортивних послуг (Любіцева, 2003, с. 5).

Визначення спортивного туризму, обумовлене його місцеположенням на стику спорту та туризму, можна розглядати з двох позицій – як визначення галузі спортивної діяльності та як визначення галузі туристської діяльності.

Спортивна діяльність є одним з видів *активної рекреації*. З точки зору рекреаційної діяльності заняття спортом можна поділити на дві групи.

Перша група – це заняття, які відбуваються у пристосованих для цього приміщеннях (спортивних залах, палацах спорту, басейнах тощо), на майданчиках (стадіонах, кортах, треках тощо), на спеціальних полігонах (автодромах, лижних трасах, трамплінах тощо). До цієї групи належать всі спортивні єдиноборства, рухливі спортивні ігри, атлетичні вправи. Як правило, основною метою змагань із цих видів спорту є перемога над суперником в особистому або в командному підсумку. Обов'язковими атрибутами цих занять є спеціально споруджені антропогенні об'єкти, на яких ці змагання відбуваються, та специфічний інвентар – спортивні снаряди, спеціальне спорядження. Ці об'єкти, як правило, споруджуються в межах населених пунктів або поблизу них.

До *другої групи* слід віднести спортивні заняття, які відбуваються у природному середовищі і пов'язані з подоланням певних природних перешкод – стрімких скель, льодовиків, крутих підйомів і спусків, порожистих ділянок гірських річок, підземних порожнин, важкопрохідних лісів, пересіченої місцевості тощо. Змагання з таких видів спорту полягають у тому хто швидше, вправніше, технічніше подолає ту чи іншу перешкоду, складні природні явища. З точки зору психології, самовиховання особистості такі види спорту мають величезний вплив, особливо для підростаючого покоління. Переважаючими засобами фізичної рекреації у видах спорту, які належать до цієї групи рекреаційних занять (а це – альпінізм, спортивний туризм, спортивне орієнтування, скелелазіння тощо), служать фізичні вправи з відносно середньою інтенсивністю та оптимальним навантажувальним ефектом аеробного характеру, що виконуються в умовах природного середовища. Сучасності характерні «м'язова бездіяльність і безрадісність». На початку XXI ст. частка м'язових зусиль зменшилася у 20 разів – заняття вищевказаними видами спорту можуть дати «радісні» фізичні навантаження.

Спортивний туризм як вид спортивної діяльності полягає у подоланні певного відрізка земної поверхні, що називається маршрутом. При проходженні маршруту долаються різні специфічні природні перешкоди. Це – лісові зарості, болота, пустелі – у пішохідному туризмі, перевали та вершини – у гірському туризмі, річкові пороги – у водному туризмі, печери – у спелеологічному туризмі тощо. Спортивний туризм при цьому виступає як

активний, часто екстремальний вид подорожей, сенс якого полягає у подоланні значних відстаней і різноманітних перешкод, що вимагає від туриста достатньої фізичної підготовки та володіння різними навичками – як техніки подолання перешкод так і виживання у складних природних умовах.

Спортивний туризм в Україні та в ряді пострадянських країн (Росія, Білорусь, Молдова, Казахстан, Киргизстан тощо) на сьогоднішній день є видом спорту, який включено до спортивних класифікацій цих країн з відповідними званнями та спортивними розрядами – від юнацьких розрядів до звання «Майстер спорту». Феномен спортивного туризму в країнах, що утворилися на території колишнього СРСР, включаючи Україну, досить унікальний. Це – неолімпійський вид спорту, який має всі офіційні атрибути виду спорту. Отже, люди, що займаються спортивним туризмом у цих країнах, мотивовані до зростання своєї спортивної майстерності, виконання розрядних вимог і отримання відповідних спортивних розрядів і звань. Спортивна майстерність, при цьому, має свою специфіку. Насамперед, це майстерність володіння різноманітною туристською технікою і тактикою, яка застосовується для успішного подолання маршрутів туристських походів та дистанцій змагань з видів спортивного туризму.

Спортивний туризм у економічно розвинених країнах світу розвивається на аматорському рівні і виступає як вид активної, часто

екстремальної, рекреації. У країнах Європи, США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії та ряду інших, даний різновид туризму за змістом так само має місце, але не є видом спорту. Тут не формуються туристські команди, не проводяться офіційні змагання. У даному випадку мова йде про так званий пригодницький, екстремальний туризм, подорожі «дикими» природними територіями, скаутський рух тощо.

Отже, на думку автора, **спортивний туризм** – це вид активної рекреаційно-туристської діяльності, яка здійснюється в природному середовищі, і полягає у проходженні туристських спортивних маршрутів з подоланням різноманітних перешкод (перевалів, вершин, порогів, каньйонів, печер тощо) різними засобами пересування із використанням спеціальних технічних прийомів і спорядження (Колотуха, 2015). Властивості території є невід'ємною складовою спортивного туризму, а пряма взаємодія туриста-суб'єкта туристського процесу з властивостями території (рельєф, погодні умови, наявність водних ресурсів, типи ландшафтів тощо) становить його сутність і обумовлює необхідність виявлення геопросторових особливостей туристсько-спортивної діяльності. Тому важливою є географічна складова такої діяльності.

Активну рекреацію (англ. *active recreation*) слід визначити як процес використання засобів, форм і методів фізичної культури і спорту, спрямований на задоволення потреб в активному відпочинку, відновленні сил, розвагах і вдосконаленні особистості у вільний і спеціально відведений час (Колотуха, 2015). Зміст активної рекреації становить спеціально організована рухова активність аеробного характеру у комплексі

з анаеробною, що здійснюється з відносно низькою інтенсивністю у формі фізичних вправ, зміни видів діяльності, рухових ігор та розваг, спортивного туризму тощо.

Розглянемо одне з дискусійних питань туристської термінології. Скільки існує сфера туризму, аж доки виникає питання як правильно писати і говорити «туристський» чи «туристичний». Слова «туризм» та «турист» як запозичення з французької з'явилися в українській мові відносно недавно. Оскільки подібні питання виникали і в російській мові, то можна послатися на «Тлумачний словник російської мови», за ред. проф. Д. М. Ушакова, 1935, де прикметники «туристичний» та «туристський» співвідносилися таким чином: «туризм» – «туристичний», «турист» – «туристський». Звідси – «туристична фірма», «туристична база», «туристичний журнал» тощо та – «туристське спорядження», «туристський маршрут», «туристський похід» тощо.

Слово «туристичний» пішло по країні з перших «орфографічних сервісів Word» – там це була єдина форма. Люди, які займалися спортивним туризмом, її ніколи не використовували – вона їм «різала вуха». Не було її і в офіційній літературі зі спортивного туризму.

Натомість зараз у змінах до в Законі України «Про туризм» (№ 1228-IV від 18.11.2003 р.), на відміну від попереднього Закону, суцільно використовується поняття «туристичний». На противагу цьому у Федеральному законі «Про основи туристської діяльності в Російській Федерації» (№ 132-ФЗ від 05.02.2007 р.) а ніде немає слова «туристичний». Комісія, яка готувала цей закон виключила «туристичні» обороти.

Відмітимо, що у слові «туристський» спостерігається збіг чотирьох приголосних **-тсськ-**, що робить цей прикметник незручним для вимовлення. Цим, мабуть, і пояснюється більша популярність слова «туристичний» як заміна «туристському». Що можна сказати про внутрішні власне мовні передумови, які дозволяють визнати перевагу одного з варіантів визначальною?

Першою такою передумовою можна вважати той факт, що за своїм змістом варіант «туристський» поглинає та перекриває свого конкурента. Слово «туристський» не знає обмежень при поєднанні з назвами будь-яких реальних об'єктів в колі понять, що охоплюються туризмом, – підходить до них до усіх. Між тим варіант з суфіксом **«-ичн-»** неприродний з цілим рядом слів, які по сенсу співвідносяться тільки з поняттям «турист»: пісні, вогнище, рюкзак, стежки, маршрут тощо.

Друга передумова також має чисто змістовну властивість. Річ у тому, що «туризм» в українській мові серед численних слів на **«-изм»**, стоїть особно, примикаючи за значенням до ще пізнішого поняття і слова – «альпінізм». Ні те, ні інше слово-поняття не належать до категорії абстрактних іменників, для яких співвіднесення з прикметниками на **«-ичний»** є регулярною мовною характеристикою на **«-изм (-ізм)»**. Усе сказане свідчить про те, що варіант "туристичний" не знаходить собі підтримки в системі мови передусім за змістом. І можна думати, що саме тому він виявився витісненим у відповідній

термінології, де безумовно віддається перевага варіанту «туристський» (аналогічний по словотворчій структурі прикметнику «альпіністський», яке, як відомо, не має другого, спірного варіанту). І, нарешті, останній, третій аргумент: з двох форм, що відповідають одному значенню, витісненою із вживання, виявляється, як правило, довша.

Отже, віддаючи перевагу терміну «туристський» на достатніх підставах можна стверджувати, що саме він має бути використаний відносно елементів спортивного (самодіяльного) туризму. Чому ж тоді зараз ці терміни використовуються з точністю до навпаки? На це питання можуть відповісти тільки наші законодавці.

Отже, можна стверджувати, що в понятійно-термінологічному апараті рекреаційно-географічного напрямку слід застосовувати саме поняття «туристський» для визначення всіх без винятку термінів.

Формування української терміносистеми туризму та активної рекреації на сьогодні ще не можна вважати завершеним процесом. Подальший бурхливий розвиток туризму, туристсько-спортивної діяльності, активної рекреації супроводжується еволюцією і модифікацією поняттєвої та дериваційної систем термінології туризму, яку можна розглядати як динамічний інтегративний континуум, що складається з терміноодиниць, творцями і носіями яких є як професійні працівники сфери туризму та активної рекреації, науковці, так і самодіяльні туристи. У процесі розвитку теорія і практика туризму та активної рекреації поповнювалася новими дефініціями, що віддзеркалюють науково-практичні вектори становлення цієї галузі. На сьогодні склад термінології туризму та активної рекреації являє собою досить різноманітне поєднання таких мовних одиниць:

а) з погляду походження: власне українських – мандрівництво, намет, наплічник, ночівля, подорож, похід, притулок, стежка, скелелаз тощо; запозичених (у т.ч. й інтернаціоналізмів) – тур, бівак, бунгало, гід, караванінг, кемпінг, мотель тощо;

б) з погляду вживання: застарілих, окремі з яких останнім часом поступово повертаються до активного вжитку в туризмі: гірський притулок, лещетарство, мандрівництво, наплічник (рюкзак), провідник (путівник), таборування, туристика тощо; новотворів: вітрильний туризм, скі-альпінізм, скі-тур, трек-похід, турсайт тощо.

Терміни туризму та активної рекреації, що виникли внаслідок міжсистемного запозичення, можна поділити на дві групи:

1) загальнонаукові терміни (аналіз, концепція, метод, модель, система, структура, теорія, функція), що у складі термінів-словосполучень суттєво звужують і конкретизують свою семантику: територіальна рекреаційна система, концепція туризму, метод екстраполяції, система інформаційна туристська тощо.

2) міжгалузеві терміни, що функціонують у суміжних з туризмом галузях (географії, спорті, медицині, військовій справі, економіці, історії тощо) і входять до складу термінології туризму або практично без зміни термінного значення: географія туризму, геотурсистема, рекреалогія (географія); клуб

туристів, змагання, зліт, багатоборство (спорт) або ж з повним чи частковим його переосмисленням тощо.

Вживанню іншомовних запозичень у ролі термінів туризму та активної рекреації сприяє їх міжнародний характер і універсальність. При цьому ступінь інтенсивності, характерний для процесу поповнення термінології туризму та активної рекреації іншомовними запозиченнями, для кожного періоду становлення й розвитку цієї терміносистеми є різним. Мовами-донорами для термінів туризму та активної рекреації є, насамперед, такі європейські мови як англійська, французька, німецька, голландська. Саме з цих мов поповнювався й поповнюється термінофонд української термінології в галузі туризму та активної рекреації. Такі одиниці є як загальнотуристськими термінами й поняттями, так і такими, що обслуговують окремі види туризму та активної рекреації. Достатньо високий відсоток (близько 40%) англійських термінів у субсистемі запозиченої лексики туризму зумовлений позамовними чинниками, зокрема тим, що зародження туризму у його сучасному розумінні пов'язане саме з Англією, де було організовано першу туристську поїздку, перші туристські організації. Саме тому англійські терміни туризму поширилися в багатьох мовах, зокрема й в українській, разом із детермінованими поняттями. Отже, запозичення є продуктивним шляхом збагачення терміносистеми галузі туризму та активної рекреації. Таке запозичення є результатом міжмовних контактів, зумовлених міжгалузевою взаємодією та міжнародними зв'язками. Але варто пам'ятати, що використання іншомовних термінів для забезпечення фахових комунікативних потреб має бути регламентованим, оскільки надмірна кількість запозичень часто призводить до перевантаження чужомовними лексемами галузевих терміносистем та ускладнення сприймання інформації. Крім того, у термінотворенні активно використовуються базові для багатьох мовних систем грецькі та латинські терміноелементи, що можуть комбінуватися між собою або з елементами різних європейських мов, як це спостерігаємо в терміносистемі туризму та активної рекреації. Наприклад, спелеотуризм (гр. *spelaiou* – печера + фр. *tourisme* – туризм) – подорожування з метою вивчення печер.

Висновки. Отже, в рекреаційно-туристської галузі відбувається постійний динамічний процес появи нових та удосконалення існуючих термінів і понять, тому робота над створенням нових туристських словників є важливою умовою удосконалення туристського понятійно-термінологічного апарату. При цьому однозначність і чіткість трактування основних понять і термінів дозволить уникнути небажаної багатозначності і повинна сприяти розвитку географії туризму та рекреації. Автором дослідження підготовлений до видання словник-довідник «Географія спортивного туризму та рекреації». У словнику викладено тлумачення основних термінів та понять, що використовуються у теорії та практиці спортивного туризму та активної рекреації. Видання включає майже 1850 термінів та більше 1500 статей з географії спортивного туризму та активної рекреації, туризмології, систематизації спортивного туризму і активної рекреації та туристсько-спортивної практики.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Алаев, Э.Б. (1977). *Экономико-географическая терминология*. Москва: Мысль.
- Гагская декларация по туризму, Гаага, 14 апреля 1989 года. (2002). В В.К. Федорченко (Ред.) *Правове регулювання туристичної діяльності в Україні* (с. 63-68). Киев: КУТЕП.
- Енджейчик, И. (2003). *Современный туристический бизнес. Экостратегии в управлении фирмой*. (И.Д. Рудинский, пер.) Москва: Финансы и статистика.
- Колотуха, О.В. (2015). *Геопросторова організація спортивного туризму*. Кіровоград: ФО-П Александрова М. В.
- Крачило, Н.П. (1987) *География туризма*. Киев: Вища школа.
- Любіцева, О.О. (2003). *Геопросторова організація туристичного процесу*. (Автореферат дисертації доктора географічних наук). Київський національний університет ім. Т. Шевченка, Київ.
- Рекомендации по статистике туризма*. (1994). Нью-Йорк: ООН. ST/ESA/STAT/SER.M./83/Rev.1.
- Hunziker, W., & Krapf, K. (1942). *Grundriss der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre*. Zurich: Polygraphischer Verlag.

REFERENCES

- Alaev, E.B. (1977). *Ekonomiko-geograficheskaya terminologiya* [Economic-geographical terminology]. Moscow: Mysl' [in Russian].
- Endzheychik, I. (2003). *Sovremennyiy turisticheskij biznes. Ekostrategii v upravlenii firmoy*. [Modern tourist business. Ecostrategies in the management of the company]. Moscow: Finansy i statistika [in Russian].
- Gaagskaya deklaratsiya po turizmu, Gaaga, 14 aprelya 1989 goda [The Hague Declaration on Tourism, The Hague, April 14, 1989] (2002). In V.K. Fedorchenko (Ed.) *Pravove rehulivannia turystychnoi diialnosti v Ukraini* [Legal regulation of tourism activity in Ukraine] (pp. 66-68). Kyiv: KUTEP [in Russian].
- Hunziker, W., & Krapf, K. (1942). *Grundriss der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre* [The Outline of General Tourism Science]. Zürich: Polygraphischer Verlag [in German].
- Kolotukha, O.V. (2015). *Heoprostoroва orhanizatsiia sportyvnoho turyzmu* [Geospatial organization of sports tourism]. Kirovograd: FO-P Alexandrova M.V. [in Ukrainian].
- Krachilo, N.P. (1987). *Geografiya turizma* [Geography of tourism]. Kyiv: Vyshcha shkola [in Russian].
- Liubitseva, O.O. (2003). *Heoprostoroва orhanizatsiia turystychnoho protsesu*. [Geospatial organization of the tourist process]. (Eztended abstract of Doctor's thesis). Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv [in Ukrainian].
- Rekomendatsii po statistike turizma* [Recommendations on tourism statistics]. (1994). New York: UN.ST/ESA/STAT/SER.M./83 [in German].

UDC 338.48-52

Oleksandr Kolotukha,
*Doctor of Geographical Sciences,
Flight Academy
of the National Aviation University,
Kropivnitsky, Ukraine
okolotuh@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6551-8332>*

TO QUESTION OF TERMINOLOGY OF SPORTS TOURISM

The article is devoted to the study of the terminology in sport tourism, first of all, from the point of view of social geography. The «sport tourism» definition has been analyzed and given, it is based on the components that make up this particular citizen, they are «tourism» and «sports». Sport tourism is defined as a component of a broader concept and it is an active recreation. **The purpose of the article** is to study the formation of the terminology in sport tourism and active recreation, their geographical component. The application of the terms «tourist» and «touristic» is considered, the advantage of the term «tourist» is determined. It is determined that in the recreational and tourist industry there is a permanent dynamic process in appearance of new and improvement in existing terms and concepts, therefore work on the creation of new tourist dictionaries is an important condition for the improvement of the tourist concept-terminology apparatus. In this case, the unambiguousness and clarity of the basic concepts interpretation and terms will avoid unwanted ambiguity and should contribute to the tourism geography and recreation development.

Key words: sports tourism, an active recreation, terminology, tourism definitions.

© Колотуха О., 2018